

The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJE

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 8. lipnja 2022.

[[Multimedia](#)]

Biblijsko čitanje: *Iv 3, 3-6*

Draga braćo i sestre!

Među najvažnije starješine u evanđeljima ubraja se Nikodem – jedan od vođa u Židova – koji je, želeći upoznati Isusa, otišao potajno noću k njemu (usp. *Iv 3, 1-21*). U razgovoru Isusa s Nikodemom izlazi na vidjelo sama srž Isusove objave i njegova otkupiteljskog poslanja, kad kaže: „Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni“ (r. 16).

Isus kaže Nikodemu kako „da bi se vidjelo Božje kraljevstvo“, treba se „roditi odozgor“ (usp. r. 3). Nije riječ tome da se ponovi rođenje, o ponavljanju našeg dolaska na svijet, u nadi da će nova reinkarnacija ponovno otvoriti mogućnost jednog boljeg života. To ponavljanje je besmisleno. Ono bi, štoviše, oduzelo svaki smisao životu koji se živi, izbrisalo bi ga kao da je neki neuspjeli eksperiment, kao otrcana vrijednost, praznina koju treba izgubiti. Ne, to nije to, to rođenje iznova o kojem govori Isus: to je nešto drugo. Ovaj je život dragocjen u Božjim očima: prepoznaje u nama stvorenja koja On nježno ljubi. „Rođenje odozgo“, koje nam omogućuje „ući“ u Božje kraljevstvo, jest rađanje u Duhu, prolazak sred voda prema obećanoj zemlji jednog stvora pomirenog s Božjom ljubavlju. To je rođenje odozgor, Božjom milošću. Nije tjelesno rađanje po drugi puta.

Nikodem pogrešno shvaća ovo rođenje i kao bjelodan dokaz da ono nije moguće navodi starost: ljudsko biće neumitno stari, san o vječnoj mladosti je definitivno uklonjen, svakom rađanju u

vremenu suđen je kraj i svršetak. Kako se može zamisliti udes koji bi bio u obliku rođenja? Nikodem tako razmišlja i ne nalazi načina da shvati Isusove riječi. To „ponovno se roditi“, što je to?

Nikodemov prigovor za nas je vrlo poučan. Možemo zapravo, u svjetlu Isusove riječi, izokrenuti njegovo značenje, otkrivanjem poslanja svojstvenog starosti. Naime, biti star ne samo da nije prepreka rođenju odozgor o kojem Isus govori, nego to postaje zgodno vrijeme da ga prikažemo u njegovu pravome svjetlu, oslobađajući ga dvoznačnosti jedne izgubljene nade. Naše doba i naša kultura, koji pokazuju zabrinjavajuću sklonost da se rođenje djeteta smatra jednostavnom stvari biološkog nastanka i reprodukcije ljudskog bića, njeguju, ujedno, mit o vječnoj mladosti kao očajničkom opsjednutošću nepropadljivošću tijela. Zašto se starost – na mnogo načina – prezire? Zato što donosi nepobitan dokaz pobijanja ovog mita, koji bi nas želio natjerati da se vratimo u utrobu majke, da se uvijek iznova vraćamo mladi u tijelu.

Tehnologija se na sve načine daje privući tim mitom: dok čekamo da pobijedimo smrt, možemo tijelo održati na životu lijekovima i kozmetikom, koji usporavaju, skrivaju, uklanjaju starost. Naravno, jedno je čuvati zdravlje, a nešto sasvim drugo hraniti mit. Ne može se, međutim, poreći da nam brkanje tih dvaju aspekata stvara stanovitu zbrku u glavi. Brkati zdravlje s hranjenjem mita o neprolaznoj mladosti. Što se sve ne čini da se uvijek ima tu mladost: toliki kozmetički preparati, toliki kirurški zahvati da bi se izgledalo mlado. Na um mi padaju riječi jedne mudre talijanske glumice, Magnani, kad su joj rekli da mora ukloniti bore. Odgovorila je: „Ne, ne dirajte ih! Mnogo je godina trebalo da mi se naprave, ne dirajte ih!“ To je to: bore su znak zrelosti, simbol da je iza nas veliki put. Ne dirati ih zato da postanemo mladi, ali samo u licu: važna je čitava osobnost, važno je srce, srce uvijek ostaje urešeno onom mladošću dobrog vina, koje što je starije to je bolje.

Život u smrtnom tijelu je prelijep „nedovršen“ život: baš poput pojedinih umjetničkih djela čija se jedinstvena draž krije upravo u njihovoj nedovršenosti. Jer ovozemaljski život je „inicijacija“, a ne ispunjenje: mi dolazimo na svijet upravo tako, kao stvarne osobe, kao osobe koje napreduju u dobi, ali uvijek stvarne osobe. Međutim, život u smrtnom tijelu premalen je prostor i prekratko vrijeme da bismo sačuvali netaknutim i dovršili najdragocjeniji dio našega postojanja u ovom vremenu svijeta. Vjera, kaže Isus, koja prihvaća evanđeoski navještaj kraljevstva Božjega koje je naše krajnje odredište, ima jedan čudesan prvenac plodova. Ona nam omogućuje „vidjeti“ Božje kraljevstvo. Postajemo sposobni zbiljski vidjeti mnoge znakove približavanja naše nade njezinoj punini u onome što, u našem životu, nosi znak određenja za vječnost s Bogom.

Ti znakovi su znakovi evanđeoske ljubavi, koje je Isus na mnogo načina jasno iznio na vidjelo. A ako ih možemo „vidjeti“, možemo također „ući“ u kraljevstvo, prolaskom Duha kroz vodu preporođenja.

Starost je stanje, koje je darovano mnogima od nas, u kojem se čudo toga rađanja odozgor može duboko u sebi prigrliti i učiniti vjerodostojnim za zajednicu u kojoj se živi: ona ne prenosi drugima čežnju za rađanjem u vremenu, već ljubav prema konačnom određenju. Iz te perspektive, starost

ima jedinstvenu ljepotu: mi kročimo prema Vječnom. Nitko ne može ponovno ući u majčinu utrobu, pa ni u njezin tehnološki i konzumeristički nadomjestak (surogat). To ne daje mudrost, to ne daje dovršen put, to je umjetno. Bilo bi to nešto tužno, čak i kad bi bilo moguće. Starija osoba ide naprijed, prema svom odredištu, prema Božjem nebu, starija osoba u svome životu ima mudrost za suputnika. Starost je stoga posebno vrijeme za oslobađanje budućnosti od tehnokratske iluzije biološkog i robotskog preživljavanja, ali prije svega zato što otvara nježnosti krila Boga koji stvara i rađa. Želim ovdje istaknuti ovu riječ: nježnost starijih osoba. Promatrajte djeda ili baku kako gledaju unuke, kako miluju unuke: ta nježnost, oslobođena svih ljudskih kušnji, koja je pobijedila ljudske kušnje i kadra je besplatno darivati ljubav, nježnost puna ljubavi osobe prema drugima. Ta nježnost otvara vrata tome da se shvati Božju nježnost. Ne zaboravimo da je Duh Božji blizina, suosjećanje i nježnost. Bog je takav, zna milovati. A starost nam pomaže shvatiti tu Božju dimenziju koja je nježnost. Starost je posebno vrijeme za oslobađanje budućnosti od tehnokratske uobrazilje, to je vrijeme Božje nježnosti koji stvara, stvara put za sve nas. Neka nam Duh podari ponovno otvaranje ovog duhovnog – i kulturnog – poslanja starosti, koje nas pomiruje s rođenjem odozgor. Kad razmišljamo tako o starosti zapitamo se: kako to da ova kultura odbacivanja odlučuje odbaciti starije osobe, smatrajući ih beskorisnima? Starije su osobe glasnici budućnosti, starije su osobe glasnici nježnosti, starije osobe su glasnici mudrosti jednog življenog života. Kročimo naprijed i gledajmo starije.

U sklopu pozdrava poljskim vjernicima

Tijekom njezine kanonizacije (svete Hedvige), sveti Ivan Pavao II. podsjetio je da se zahvaljujući njoj Poljska ujedinila s Litvom i Rusijom. Uzdajte se u njezin zagovor, moleći poput nje podno križa za mir u Europi.